

ĐẠI HỌC CẦN THƠ - KHOA NÔNG NGHIỆP

GIÁO TRÌNH GIẢNG DẠY TRỰC TUYẾN

Đường 3/2, Tp. Cần Thơ. Tel: 84 71 831005, Fax: 84 71 830814

Website: <http://www.ctu.edu.vn/knn> email: dminh@ctu.edu.vn, vtanh@ctu.edu.vn

---

BỆNH CHUYÊN KHOA

CHƯƠNG 15:

BỆNH HẠI CÂY CHÔM CHÔM

CHÖÔNG XV

BỆNH HẠI CÂY CHƠM CHƠM

BỆNH THỐI TRÁI

Còi thối còi bốn tác nhân gây thối trái chôm chôm, nổi là *Gliocephalotrichum bulbilium*, *Botryodiplodia theobromae*, *Colletotrichum* sp., và *Phytophthora* sp.. Trong môi trường nhất là *G. bulbilium* - gây thối trái khi còn trên cây và sau khi thu hoạch. Nấm *Phytophthora* sp. thông thường gây thối trái khi trái còn trên cây.

I. Triệu chứng:

Thối trái do *Botryodiplodia theobromae* : Vùng thối có màu nâu sẫm, lan nhanh trong vòng 4 - 5 ngày làm thối cả trái. Trên trái thối có thể có tơ nấm sẫm màu. Nấm nhiễm vào trái chủ yếu qua vết thương, nhất là ở mắt cắt cuống trái, vì vậy vùng thối thường bắt đầu ở chỗ cuống dính vào trái.

Thối trái do *Gliocephalotrichum bulbilium* : Vết trái có vùng thối có màu nâu nhạt, vết bệnh lan vào thòt quả. Vết bệnh phát triển lên ra có màu nâu sẫm. Nếu ẩm ướt cao, trên vết bệnh sẽ có tơ nấm màu nâu xám phát triển. Bệnh thông thường phát triển chậm, có thể gây thối trái hoàn toàn trong vòng 7 - 8 ngày. Trái thối cuối cùng bỏ vỏ ngoài và có màu đen.

Thối trái do *Colletotrichum* sp.: Triệu chứng tổng thể nhỏ thối trái do *G. bulbilium*, những vùng thối không lan rộng và ít khi thấy khuẩn ty nấm phát triển trên trái bệnh hơn.

II. Các nấm phát triển của bệnh :

Các loài nấm bệnh gây thối trái này có thể nhiễm vào trái khi trái còn trên cây hay nhiễm sau khi thu hoạch.

Nấm *G. bulbilium* và *Colletotrichum* sp. thông thường nhiễm vào trái khi trái còn trên cây nhờ do nhiều kiến không thuận lợi nên chừa phát triển nấm. Bào tử nấm do mùa, gió làm lây lan và nhiễm sâu vào trái; trong quá trình thu hoạch, tồn trữ để có

nhiều kiến nhiệt độ ẩm thích hợp, nhất là khi trái bắt đầu, nấm sẽ có nhiều kiến phát triển nên gây hại.

Nấm *Botryodiplodia theobromae* thường nhiễm vào trái sau khi hái thu hoạch. Đây là loại nấm ký sinh yếu nên chèn xăm nhập vào trái qua các vết thông hay mất cắt cuống trái. Do nội phân lồi trái bắt đầu do nấm này thông bắt đầu thời điểm cuống trái. Bao tử nấm có rất nhiều trong không khí, có cái trên những gạo tre dùng để chôn chôn. Ẩm độ cao, trái ướt, giúp bệnh phát triển và lây lan nhanh chóng cho các trái trong gạo chôn.

III. Biện pháp phòng trừ:

1. Phun thuốc khi trái còn trên cây:

Phun ngừa trong kỳ 2 tuần một lần bằng Maneb 80 WP hay Zineb 80WP ở nồng độ 0,2% bắt đầu từ khi hoa thui cho đến thu hoạch. Phun bằng Benomyl 50 WP cũng cho hiệu quả cao và không ảnh hưởng đến lâu của thuốc, nên hiệu lực bảo vệ trái có thể kéo dài sau khi thu hoạch một thời gian.

2. Cắt thân khi thu hoạch:

Khi thu hoạch tránh gây thương tích cho trái, tránh làm rơi rụng trái. Thu hoạch nên chừa cuống hay cắt bớt cuống chừa khoảng 1 cm, sẽ làm giảm lây trái nhiễm bệnh.

3. Xử lý trái sau thu hoạch:

Nhuộm trái vào nước thuốc Benomyl 50 WP, pha loãng ở nồng độ 0,1 %, và nhúng trái vào nước thuốc trước khi ngâm gạo, cho hiệu quả bảo vệ trái rất cao trong vòng 10 ngày sau khi thu hoạch.

4. Cắt thân khi ngâm gạo và vận chuyển:

Nên ngâm gạo bằng vật liệu sạch, vì trong túi sợi phát triển của nấm bệnh bắt đầu nảy mầm hay phát triển chậm nên lây trái thời gian giảm.

Sau khi ngâm gạo cần vận chuyển nhanh về tiêu thụ. Tránh chôn cất lẫn nhau quá lâu và cần làm thông thoáng gió trong khoang vận chuyển để giảm bớt nhiệt độ và ẩm độ.

BỆNH PHẤN TRẮNG

Trong vài năm gần đây, bệnh gây hại nặng cho một số vùng chuyên canh chôm chôm, nhô: Tiền Giang, Bến Tre, Cửu Long...

I. Triệu chứng:

Bệnh có thể nhiễm vào trái ở mọi giai đoạn phát triển của trái.

Trái bệnh bị nhọt hay không phát triển nổi. Bệnh nặng làm trái bị thối khoà và gây thiệt hại nặng đến năng suất. Trái bệnh bị nổi phấn trắng xám trên khắp vỏ làm các chóp gai bị chảy khô và trái bị thối nâu đen.

II. Tác nhân :

Do nấm *Oidium* sp.

III. Biện pháp phòng trừ :

Phòng trừ bệnh bằng cách phun thuốc lên cây khi trái còn non, bằng một trong các loại thuốc nhô Ridomyl 72 WP, Topsin-M 50 WP hoặc bằng bột lưu huỳnh (nồng độ 0,2%).

